

Informatiebrief van het college - nummer Z/25/786362 D-960363

Gorinchem, 11 februari 2025

Onderwerp: Inkoop jeugdzorg 2026

Geachte leden van de raad,

Inleiding

De huidige regionale inkoopcontracten Jeugdzorg verlopen op 1 januari 2026. In deze raadsinformatiebrief leest u het gelopen proces en de nog te nemen stappen om te komen tot een actualisatie van de huidige inkoopcontracten.

Wat zien we gebeuren?

Net als in de rest van het land wordt er in de regio Zuid-Holland Zuid een groot beroep gedaan op Jeugdzorg. Die situatie is niet alleen onwenselijk maar simpelweg onhoudbaar. Met het ravijnjaar van 2026 in aantocht, in combinatie met de krapte op de arbeidsmarkt, kan straks nauwelijks meer aan de stijgende vraag van Jeugdzorg worden voldaan.

Enkele opvallende redenen voor deze groei zijn:

- We zijn (als maatschappij) steeds meer zaken "niet normaal" gaan vinden. Kinderen die zich net wat anders gedragen of ontwikkelen dan 'de norm' worden door hun omgeving (netwerk, onderwijs etc.) al snel verwezen naar jeugdhulp.
- Het is lastig te accepteren dat tegenslagen, pech en moeilijke periodes, onderdeel van elk leven zijn en simpelweg horen bij opvoeden en opgroeien.
- Problemen die zich uiten bij jeugdigen hebben regelmatig een oorzaak die buiten het kind ligt, te denken valt aan geldproblemen, problematiek bij de ouders, relatieproblemen, etc.
- Veel jeugdigen en gezinnen die zorg ontvangen, ontvangen deze zorg langdurig. In zorgtrajecten wordt (goed bedoeld) gewerkt naar een optimale opgroei- en opvoedsituatie terwijl goed ook goed genoeg kan zijn.

Voor bovenstaande zaken geldt dat Jeugdzorg niet altijd de oplossing is. Jeugdzorg moet beschikbaar zijn en blijven voor de jeugdigen en gezinnen in de meest kwetsbare situaties. Omdat de huidige contracten aflopen per 1 januari 2026 wordt er kritisch gekeken naar de huidige inkoop en gemaakte afspraken. Dat maakt dat we medio 2024 regionaal zijn gestart met een evaluatie van de huidige contracten (inkoop jeugdzorg).

Hoe is de huidige inkoop Jeugdzorg geregeld?

De gemeente Gorinchem is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdzorg. De tien gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid bepalen hiervoor gezamenlijk de achterliggende visie en uitgangspunten. De daadwerkelijke inkoop van Jeugdzorg, het contractbeheer en het contractmanagement is via delegatie belegd bij de gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd (GR DG&J).

Welke stappen zijn er regionaal tot nu toe gezet?

Medio 2024 heeft er een regionale evaluatie plaatsgevonden van de huidige inkoop op Jeugdzorg. De mede door u vastgestelde uitgangspunten bij de vorige inkoopronde (2022-2026) zijn opnieuw ter discussie gesteld. Daaruit bleek dat deze uitgangspunten (zie bijlage 1) nog steeds van toepassing zijn. Wel werd geconcludeerd dat het onvoldoende is gelukt om alle gewenste veranderingen tot stand te brengen.

In het najaar van 2024 heeft het Algemeen Bestuur van de GR DG&J besloten te komen tot een programmaplan 'Beschikbare en Betaalbare Jeugdzorg' voor de nieuwe contractperiode per 1 januari 2026 op basis van o.a. de volgende uitgangspunten:

1. Vasthouden aan de huidige inkoopmethodiek "Open House" voor alle huidige segmenten.
2. Samenvoegen van segment 1 & 5 (hoog-specialistisch en crisis).
3. Specifiek voor Segment 4 worden lokale gemeenten gevraagd om na te denken over de vragen:
 - a. Wat is Jeugdzorg en wat niet?
 - b. Is er aanbod dat omgezet kan worden naar een lokale algemene voorziening?
 - c. Welk aanbod willen we regionaal in (blijven) kopen?

Onderdeel van het programma is om de Jeugdzorg betaalbaar te houden. De financiële effecten van de aanpassingen moeten nog in beeld worden gebracht.

Het laatste uitgangspunt vraagt om een lokale visie. Graag nemen we uw input daarin mee.

Wat hebben we lokaal al gedaan?

Op 26 september 2024 heeft uw raad het Lokale Plan van Aanpak Hervormingagenda Jeugd gemeente Gorinchem vastgesteld. Daarin heeft u al keuzes gemaakt die aansluiten op het regionale proces rondom de Evaluatie Inkoop Jeugdzorg dat medio 2024 gestart is. Met name op 3b heeft u met het vaststellen van het Plan van Aanpak al aangegeven te willen investeren in de Beweging naar Voren. Daarin onderzoeken we actief welke vormen van zorg er lokaal, voorliggend en/of beschikkingsvrij kan worden geleverd. Maar we onderzoeken ook welke vormen van zorg er gemist worden en/of regionaal beschikbaar moeten zijn.

Daarnaast investeren we in het verbeteren/ versterken van de lokale toegang tot Jeugdzorg en samenwerking met voorliggende voorzieningen en aanpalende domeinen.

In overleg met ons Lokale Team, de jeugdgezondheidszorg en scholen (onder andere ook binnen het Pedagogisch Educatief Ecosysteem) zijn we bezig om hier actief invulling aan te geven.

Binnenkort ontvangt u een aparte raadsinformatiebrief over de stand van zaken van het Lokale Plan van Aanpak Hervormingsagenda Jeugd.

Wat vraagt de aanpassing van de inkoop van de gemeente Gorinchem en specifiek van de gemeenteraad?

De mede door uw raad vastgestelde uitgangspunten blijven van kracht. De DG&J heeft aangegeven dat daarmee verlenging van de huidige contracten mogelijk is. In de regio houden we vast aan contracteren via de open house methodiek. Dit geeft de flexibiliteit om op passende momenten bij te sturen. Het geeft ook de tijd om lokaal aanbod zorgvuldig op te bouwen en het regionaal aanbod tegelijkertijd te transformeren en op passend tempo aan te scherpen of herdefiniëren.

Bijlage 1 De 14 bestuurlijke uitgangspunten

1. Beter inzetten eigen kracht en netwerk gezin
2. Normaliseren en de-medicaliseren
3. Grip op het aantal aanbieders met behoud keuzevrijheid
4. Lokaal waar het kan, regionaal waar nodig
5. Jeugdhulp om de jeugdigen heen organiseren
6. Integrale aanpak vanuit het kind en het gezin
7. Versterken toegangstaak
8. SMART-afspraken met aanbieders
9. Ruimte bieden voor innovatie
10. Beperken administratieve lasten
11. Meerjarige samenwerking met aanbieders van jeugdhulp
12. Kostenbeheersing
13. Wet normering topinkomens
14. Goed opdrachtgeverschap